

**YUQORI VA PASTKI QO‘LLAR YUMSHOQ TO‘QIMALARINING YIRINGLI
JAROHLARI BO‘LGAN BEMORLARNI DAVOLASH PRINSIPLARI**

Nurboboyev Adhambek Uyg‘un o‘g‘li
Abu Ali ibn Sino nomidagi Buxoro davlat tibbiyot instituti

Dolzarbli: Kislrod terapiyasi bilan giperventilyatsiya jarohatlarning tiklanish jarayonini optimallashtirish va infeksiyaga qarshi kurashda yangi imkoniyatlar yaratadi. Bu usul bemorlarning shoshilinch asoratlari xavfini kamaytirib, kasalxonada davolash muddatini qisqartiradi va sog‘liqni saqlash xarajatlarini kamaytirishga yordam beradi. So‘nggi tadqiqotlar kislrod terapiyasining hujayra metabolizmi, angiogenez va infeksiyaga qarshi mexanizmlarga ijobiy ta‘sir ko‘rsatishini tasdiqlaydi. Shu bilan birga, oyoq va qo‘l jarohatlarida giperventilyatsiyani qo‘llashning samaradorligini aniqlash, bemorlar tanasining individual xususiyatlariga moslash, va asoratlarning oldini olish dolzarb ilmiy va klinik masala bo‘lib qolmoqda. Shu bois, oyoq-qo‘llarning infeksiyalangan jarohatlarini davolashda kislrod oqimi bilan giperventilyatsiyani qo‘llashni o‘rganish nafaqat nazariy, balki amaliy jihatdan ham dolzarb bo‘lib, jarrohlik amaliyotida samarali natijalarga erishish uchun keng imkoniyatlar yaratadi.

Tadqiqotning maqsadi yuqori va pastki oyoq yumshoq to‘qimalarining yiringli jarrohlik kasalliklari bo‘lgan bemorlarni kislrod oqimi bilan jarohatlarni giperventilyatsiya qilish orqali davolash natijalarini yaxshilashdan iborat.

Material va metodlar: Oyoq-qo‘llarning yiringli kasalliklari bilan kasallangan 122 nafar bemorni tekshirish va davolash ma‘lumotlari tahlil qilindi, ulardan I taqqoslash guruhiga 2020-2024-yillarda Buxoro viloyat ko‘p tarmoqli tibbiyot markazi va Buxoro shahar tibbiyot birlashmasining jarrohlik bo‘limida davolangan, qandli diabetsiz yuqori va pastki oyoqlarning yumshoq to‘qimalarining yiringli kasalliklari bilan og‘rigan 68 nafar bemor kiritildi. Ushbu bemorlarda an‘anaviy davolash usuli qo‘llanilgan bo‘lib, u jarohatlarni 25% li dimeksid antiseptiklari bilan mahalliy sanatsiya qilish, nekrektomiya, aseptik bog‘lam ostida suvda eriydigan malham, umumiy detoksikatsion terapiya va majburiy endovaskulyar diagnostika va davolashni o‘z ichiga oladi.

Tadqiqotimizning II-asosiy guruhini 2025-2026-yillarda Buxoro viloyat ko'p tarmoqli tibbiyot markazi va Buxoro shahar tibbiyot birlashmasining jarrohlik bo'limida davolangan, qandli diabetisiz yuqori va pastki oyoq yumshoq to'qimalarining yiringli kasalliklarining og'ir shakllari bilan og'rikan 48 nafar bemor tashkil etdi. Bemorlarning ushbu guruhini davolashda an'anaviy davolash usuliga qo'shimcha ravishda kislorod oqimi bilan jarohatlarni giperventilyatsiya qilish amalga oshirildi.

Natijalar: I nazorat guruhidagi bemorlar jarohatining og'irligini baholashda biz M.I.Kuzinning 1977-yildagi tasnifiga amal qildik, ushbu tasnifga ko'ra jarohat jarayoni 3 fazaga ega: I to'ldirish fazasi, II regeneratsiya fazasi va III epitelizatsiya.

I guruhga qo'l va oyoq yumshoq to'qimalarining yiringli kasalliklari bilan og'rikan 68 nafar bemor kiritildi. Ulardan 37 (54,4%) nafarida qo'llarning yiringli jarohatlari, 31 (45,6%) nafarida oyoqlarning yiringli jarohatlari bo'lgan. Ushbu guruhdagi barcha 68 nafar tekshirilgan bemorlarning 40 nafari (58,8%) yumshoq to'qimalarning turli yiringli kasalliklari (abscesslar, flegmonalar) bilan klinikaga yotqizilgan, 28 nafari (41,2%) esa yara jarayonining I bosqichida boshqa tibbiy shifoxonalar yoki ambulatoriyalardan kelib tushgan turli etiologiyali yiringli keng yaralar bilan yotqizilgan.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Borisov I. V. va boshqalar. Atipik yaralar (adabiyotlar sharhi) //Jarohatlar va yara infeksiyalari. Professor BM Kostyuchenk nomidagi jurnal. – 2024. – T. 11. – No. 1. – B. 6-20.
2. Borodina M. A., Naser N. R., Batirshin I. M., Sklizkov D. S., Ryazanova Ye. P., Kojevnikova V. B. Jarohat jarayoni dinamikasini baholashning obyektiv usullari // N. I. Pirogov nomidagi Milliy tibbiy-jarrohlik markazi xabarnomasi. 2021. 16-jild, 2-son. 61-65-betlar.
3. Demytyev D. I., Konnova S. S., Mitrofanova N. N. Ochiq yaralarning yiringli-septik infeksiyalari etiologiyasi va kompleks davolash masalasiga doir //Penza davlat universiteti xabarnomasi. – 2025. – No. 4 (52). – B. 49-54.
4. Dotenko Yu. M., Dotenko V. A., Zavidovskaya K. V. Yara infeksiyasi mikrobiologiyasining zamonaviy xususiyatlari // Biofarmatsevtika ufqlari. – 2023. – B. 227-229.